

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของลูกความต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ทนายความในมุมมองของลูกความในศาลจังหวัดตราด” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของลูกความเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณในวิชาชีพทนายความ ในศาลจังหวัดตราด และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของลูกความเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพทนายความ ในศาลจังหวัดตราด จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพทางสังคม และการศึกษา ของลูกความ ตามข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 หมวด 2,3 และหมวด 4 ใน 3 ด้าน คือ ด้านจรรยาบรรณต่อศาลและในศาล ด้านจรรยาบรรณต่อลูกความ และด้านจรรยาบรรณต่อทนายความด้วยกันและต่อประชาชน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือลูกความของทนายความที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีในศาลจังหวัดตราด จำนวน 100 คน โดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) สถิติเชิงอนุมาน t-test และ One-way ANOVA หากพบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบหาความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD (Least Significant Difference Test) ซึ่งผลการศึกษานำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป
2. ข้อมูลความคิดเห็นของลูกความต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด
3. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่าโดยทั่วไปกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.25 มีอายุ 40-49 ปี มากที่สุด ร้อยละ 43.75 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 66.25 โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 46.25

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของลูกความต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด

ความคิดเห็นของลูกความต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านจรรยาบรรณต่อศาลและในศาล ด้านจรรยาบรรณต่อลูกความ และด้านจรรยาบรรณต่อทนายความด้วยกันและต่อประชาชน โดยภาพรวมพบว่า ลูกความมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความในศาลจังหวัดตราด อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ลูกความมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพทนายความในมุมมองของลูกความในศาลจังหวัดตราด ในด้านจรรยาบรรณต่อศาลและในศาล อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านจรรยาบรรณต่อทนายความด้วยกันและต่อประชาชน อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และด้านจรรยาบรรณต่อลูกความ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เป็นอันดับสุดท้าย

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของลูกความต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ลูกความที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานความแปรปรวนความคิดเห็นของลูกความต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่าลูกความที่มีอายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานความแปรปรวนความคิดเห็นของลูกความต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด ลูกความที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพทนายความใน มุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด แตกต่างกัน คือ ลูกความที่มีสถานะ โสด มีความคิดเห็นแตกต่างจากลูกความที่มีสถานะสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของลูกความต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด

จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของลูกความต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด ในภาพรวมลูกความมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความ ในศาลจังหวัดตราด อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ทั้งนี้ ลูกความมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านจรรยาบรรณต่อศาลและในศาล มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด กล่าวคือ ทนายความมีความสุภาพ ให้ความเคารพศาล และให้เกิดริสชาติในระหว่างการค้าเนคคิ์ คำนเนคคิ์ด้วยความยุติธรรม และใช้กฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ เพราะทนายความมีหน้าที่ที่จะต้องผดุงความยุติธรรมของบ้านเมือง และถือว่าทนายความเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม การอำนวยความยุติธรรมของบ้านเมืองจะดำเนินไปโดยความเรียบร้อยไม่ได้ หากปราศจากการปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องของทนายความ

1.2 ด้านจรรยาบรรณต่อทนายความด้วยกันและต่อประชาชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด กล่าวคือ ทนายความปฏิบัติตนต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างเป็นธรรม และให้เกิดริส ประกอบอาชีพอยู่ในศีลธรรมอันดี มีการประนีประนอมเมื่อเห็นว่าคดีมีทางตกลงกันได้ และมีความเป็นอิสระไม่เข้าข้างกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ทั้งนี้เพราะ จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับทนายความผู้ร่วมวิชาชีพเดียวกันด้วยกัน การรักษาผลประโยชน์ของลูกความ ไม่ใช่การเอาเปรียบผู้ร่วมวิชาชีพอื่น รักษาวิชาชีพ เนื่องจากการประกอบอาชีพทนายความเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับความบริสุทธิ์ยุติธรรม การปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ ทนายความต้องมีจิตใจซื่อตรง และมีวาจาสัตย์ เพราะวิชาชีพทนายความจะต้องอยู่กับความถูกต้องแท้จริง คำพูดของทนายความต้องเป็นคำพูดที่ถูกต้อง และใช้อ้างอิงได้เสมอ

1.3 ด้านจรรยาบรรณต่อลูกความ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก กล่าวคือ ทนายความให้คำปรึกษาอย่างถูกต้องตรงไปตรงมา คำนเนคคิ์อย่างเหมาะสม ไม่ขาดนัดพิจารณา โดยไม่มีเหตุผล ใช้ความรู้ความสามารถในการคำนเนคคิ์เต็มที่ และอุทิศเวลาให้ลูกความอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพราะทนายความต้องเป็นมิตรกับคู่ความฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน และต้องได้รับความช่วยเหลือด้านกฎหมายด้วยเช่นกัน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรักษาประโยชน์ของลูกความ เพื่อความยุติธรรมตามกฎหมาย

การประกอบวิชาชีพทนายความ จึงจำเป็นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และความผาสุกแก่ประชาชน ตลอดจนเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพนี้จะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม มีจริยธรรม จรรยาบรรณ และมีความซื่อสัตย์ ไม่เอารัดเอาเปรียบประชาชน โดยอาศัยความรู้ความสามารถในทางกฎหมายของตน แต่เนื่องจาก

ทนายความก็เป็นมนุษย์ปุถุชนธรรมดา ย่อมมีพื้นฐานของอุปนิสัยและความคิดแตกต่างกันไป จึงจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติตนของทนายความให้เป็นไปตามตรงตามวัตถุประสงค์ของการประกอบวิชาชีพทนายความ เพื่อให้วิชาชีพอันทรงเกียรติ ได้รับการยกย่องสรรเสริญ เคารพศรัทธา และเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจจากสังคมตลอดไป สิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องควบคุมพร้อมกับปลูกฝังให้แก่ผู้เป็นทนายความ คือ จรรยาบรรณทนายความ เนื่องจากเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม แต่เรื่องจรรยาบรรณนั้น มีลักษณะเชิงนามธรรม การที่จะควบคุมกำกับดูแลให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม จึงต้องกำหนดแนวทางการประพฤติปฏิบัติของทนายความให้อยู่ภายในกรอบของจรรยาบรรณและมรรยาทอันดีงามที่ทนายความพึงมีพึงปฏิบัติ จรรยาบรรณของทนายความจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องประพฤติปฏิบัติควบคู่ไปกับการประกอบวิชาชีพทนายความ เมื่อทนายความมีจรรยาบรรณที่ดีงามในการใช้กฎหมายและช่วยเหลือประชาชน ประชาชนย่อมได้รับความเป็นธรรมอย่างแท้จริง วิชาชีพทนายความก็ได้รับการสรรเสริญว่าเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เป็นผู้ผดุงความยุติธรรมให้แก่ประชาชน และสังคมอย่างแท้จริงตลอดไป สอดคล้องกับการศึกษาของ Thongsuddhi (1995) ที่ได้ศึกษาเรื่อง Profession Training for New Attomey in Thailand ทนายความ คือ ผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินคดีแทนตัวความ โดยทนายความจะทำหน้าที่ต่าง ๆ แทนตัวความทั้งสิ้น ทนายความจึงเป็นผู้รับผิดชอบต่อเกียรติยศ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน สิทธิหน้าที่ เสรีภาพของตัวความ การประกอบอาชีพของทนายความ จึงจำเป็นจะต้องมีการฝึกอบรม เป็นพิเศษก่อน เพื่อให้ทนายความที่มีความรู้ความสามารถ และจรรยาบรรณเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ และเห็นว่าจรรยาบรรณของทนายความเป็นเรื่องสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความ รวมทั้งต้องมีความรับผิดชอบ มีความลือสัตย์ เสียสละ เป็นการทำหน้าที่ทนายความที่ดีต่อสังคม ต่อองค์กรวิชาชีพและต่อกระบวนการยุติธรรม และสอดคล้องกับการศึกษาของอำนาจ ชาติอาษา (2547) ที่พบว่าภาพลักษณ์ของวิชาชีพทนายความ ในสายตาประชาชนเป็นไปในทางที่ดี โดยประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อภาพลักษณ์ของบุคคลที่ประกอบอาชีพทนายความว่า มีวาทศิลป์ และมีทักษะในการพูดมากที่สุด รองลงมาคือ ภาพลักษณ์ที่ทนายความเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในทางกฎหมาย และภาพลักษณ์ที่ทนายความฉลาด และมีไหวพริบดี กับภาพลักษณ์เกี่ยวกับอาชีพทนายความว่า เป็นอาชีพที่มีความอิสระ ด้านความพึงพอใจของประชาชนต่อพฤติกรรมที่ว่าความของทนายความในจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก

การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด จรรยาบรรณของทนายความนั้น ถือเป็นจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพกฎหมาย เป็นการประกอบกิจการงาน เพื่อความบริสุทธิ์ยุติธรรมตามกฎหมาย ทนายความจะต้องมีข้อควร

ปฏิบัติเพื่อให้การประกอบวิชาชีพของตนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิชาชีพ คือ ความถูกต้อง เป็นธรรม บริสุทธิ์ยุติธรรม หมายความว่า เป็นเครื่องมือของความยุติธรรม ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกรอบ ความประพฤติที่ถูกต้อง ชอบธรรม ตามวัตถุประสงค์ของการประกอบวิชาชีพทนายความ ฉะนั้น ทนายความ แม้จะเป็นผู้รอบรู้ เฉลียวฉลาดในตัวของตนอย่างไรก็ตาม หากปราศจากจรรยาบรรณ ในการประกอบวิชาชีพทนายความแล้ว การจะนำความรู้กฎหมายไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของวิชาชีพ ย่อมเกิดขึ้นไม่ได้หรืออาจนำไปใช้ในทางที่ผิดต่อวิชาชีพ ซึ่งเป็นอันตรายต่อตนเองและสังคมได้

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของลูกความต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของ ทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด โดยการนำข้อมูลทั่วไปของลูกความมา ทดสอบหาค่าความแตกต่างกับความคิดเห็นของการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพทนายความ ในศาลจังหวัดตราด ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัย จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพทาง สังคม และระดับการศึกษาของลูกความ ซึ่งสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 เพศ พบว่า ลูกความที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตาม จรรยาบรรณ วิชาชีพของทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิเชียร ต้นตะวีริยะ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติ ของประชาชน ชาวคลองหลวงต่อข้อเสนอโครงการตำรวจชุมชนสถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตตำบลคลอง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า เพศของประชาชนที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อข้อเสนอโครงการตำรวจชุมชน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องมาจากการประกอบอาชีพทนายความ ทนายความจะต้องผ่านการสอบ และอบรมเพื่อเป็น ทนายความจากสภาทนายความแห่งประเทศไทยก่อนซึ่งทนายความจะได้รับการอบรมเกี่ยวกับ จรรยาบรรณและมรรยาทของทนายความ กฎระเบียบที่ควบคุมการประพฤติปฏิบัติตนของ ทนายความ เช่น การให้ทนายความมีความเคารพศาล แต่งกายเรียบร้อย เป็นต้น ส่งผล ให้ลูกความ ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความไม่แตกต่างกัน

2.2 อายุ พบว่า ลูกความที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตาม จรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิเชียร ต้นตะวีริยะ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชน ชาวคลองหลวงต่อข้อเสนอโครงการตำรวจชุมชนสถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตตำบลคลอง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า อายุของประชาชนที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อข้อเสนอโครงการตำรวจชุมชนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องมาจาก ทนายความมีการปฏิบัติต่อลูกความอย่างตรงไปตรงมา โดยคิดถึงผลประโยชน์ของ

ลูกความเป็นที่ตั้ง อุทิศเวลาให้ลูกความอย่างเหมาะสม และใช้ความรู้ความสามารถ ในการดำเนินคดีอย่างเต็มที่ ส่งผลให้ลูกความที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความไม่แตกต่างกัน

2.3 สถานภาพทางสังคม พบว่า ลูกความที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความในมุมมองของลูกความในศาลจังหวัดตราดแตกต่างกัน คือ ลูกความที่มีสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความ ในศาลจังหวัดตราด แตกต่างจากลูกความที่มีสถานภาพโสด ทั้งนี้เนื่องมาจากลูกความที่มีสถานภาพสมรสเห็นว่าทนายความประกอบอาชีพอยู่ในศีลธรรมอันดี ประพฤติตนตามระเบียบของทนายความ ส่งผลให้ลูกความที่มีสถานภาพสมรสมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพทนายความ แตกต่างจากสถานภาพโสด

2.4 ระดับการศึกษา พบว่า ลูกความที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความในมุมมองของลูกความ ในศาลจังหวัดตราดไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิเชียร ดันตะวิริยะ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนชาวคลองหลวงต่อข้อเสนอโครงการตำรวจชุมชนสถานีตำรวจภูธร อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตตำบลคลอง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับการศึกษาของประชาชนที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อข้อเสนอโครงการตำรวจชุมชนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องมาจาก ทนายความส่วนใหญ่ประกอบวิชาชีพอยู่ในจรรยาบรรณ และตามข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความ ในด้านจรรยาบรรณต่อศาลและในศาล ด้านจรรยาบรรณต่อลูกความ และด้านจรรยาบรรณต่อทนายความด้วยกันและต่อประชาชน ส่งผลให้ลูกความที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของทนายความในมุมมองของลูกความในศาลจังหวัดตราด มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรจัดให้มีระบบกลไกในการกำกับ ติดตาม ดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของทนายความอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยงานจะต้องจัดเวลาให้เหมาะสม และเพียงพอตามความจำเป็นของปัญหา จะต้องอุทิศตนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหน่วยงานให้กับลูกความอย่างเต็มที่ ต้องอุทิศเวลาเพื่อความเข้าใจของลูกความอย่างแท้จริง
2. หน่วยงานจะต้องทำงานด้วยความรอบคอบและคำนึงถึงความต้องการของลูกความเป็นสำคัญ การให้คำแนะนำเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจของลูกความต้องทำด้วยความสุจริต ไม่หวังประโยชน์ส่วนตัวของหน่วยงาน
3. การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานจะต้องทำด้วยความซื่อตรงต่อประโยชน์ของลูกความ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ถูกต้อง โปร่งใส และตรงไปตรงมา

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเจาะลึกถึงความคิดเห็นของลูกความต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของหน่วยงานในมุมมองของลูกความในศาลจังหวัดตราด เพื่อให้เกิดมุมมองในหลายมิติ สามารถนำผลการศึกษาไปปรับปรุงต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ หน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น